

URZĄD
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KRAKOWIE

31-011 Kraków, Pl. Szczepański 5
Tel. (0-12) 421-75-79, 421-74-98, Fax (0-12) 422-78-20
E-mail: krakow@uokik.gov.pl

RKR-500w-020/01/MS- 932 /2001

Kraków, dn. 11 lipca 2001r.

DECYZJA Nr RKR - 15/2001

Na podstawie art. 93 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122 poz. 1319) w związku z art. 104 k.p.a. – w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – **odmawia się wszczęcia postępowania antymonopolowego** na wniosek Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Krakowie w sprawie uznania za ograniczającą konkurencję praktyki polegającej na nadużywaniu przez Zakład Energetyczny Kraków S.A. z siedzibą w Krakowie pozycji dominującej na lokalnym rynku dostaw energii elektrycznej poprzez narzucanie odbiorcom w osobach i uciążliwych warunków umów nieodpłatnego przekazania na stan majątkowy Zakładu urządzeń sieci elektroenergetycznej wybudowanych ich kosztem i staraniem, przynoszących Zakładowi nieuzasadnione korzyści.

UZASADNIENIE

Do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Krakowie wpłynął w dniu 26.06.2001r. wniosek o sygn. Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Krakowie (zwanego dalej „Rzecznikiem”) o wszczęcie postępowania antymonopolowego przeciwko Zakładowi Energetycznemu Kraków S.A. (zwanemu dalej „Zakładem”). Zdaniem Rzecznika – domagającego się podjęcia przez organ antymonopolowy działań w interesie konsumentów, tj.

(zwanych dalej „Inwestorami”) – nieodpłatne przejęcie przez Zakład urządzeń sieci elektroenergetycznej wybudowanych kosztem i staraniem Inwestorów oraz odmowa zwrotu poniesionych przez nich kosztów stanowią - stosowaną przez Zakład - praktykę ograniczającą konkurencję, o której mowa w art. 8 ust. 3 pkt 6 ustawy o ochronie (...).

Ponadto Rzecznik wniósł o stwierdzenie nieważności wzorca umowy nieodpłatnego przekazania urządzeń elektroenergetycznych.

W oparciu o przedstawiony przez Rzecznika materiał dowodowy, w tym wyrok Sądu Rejonowego dla Krakowa Śródmieścia z dnia 26.10.2000r. (sygn. akt IC 2705/99/S) organ antymonopolowy ustalił, iż w dniu 1997r. Inwestorzy – w związku z budową domów jednorodzinnych położonych w na sąsiadujących ze sobą działkach nr i wystąpili do Zakładu o wydanie warunków technicznych przyłączenia urządzeń energetycznych do sieci oraz udzielenie zgody na wspólne zasilania kablowe.

W dniu 1997r. Zakład wydał Inwestorom przedmiotowe warunki techniczne, żądając jednocześnie wykonania przez nich na własny koszt przyłączy i następnie nieodpłatnego przekazania wybudowanych urządzeń energetycznych na majątek Zakładu (dowód: kopie pism Zakładu z dnia 1997r. znak:

i oraz umowy wstępnej o wybudowaniu urządzeń energetycznych z własnych środków i przekazaniu nieodpłatnym ZEK S.A.). W oparciu o wydane warunki techniczne Inwestorzy wybudowali powyższe przyłącza energetyczne, których wartość wg Rzecznika wyniosła – stosownie do poniesionych nakładów: (przyłącze wybudowane przez) oraz (przyłącze wybudowane przez).

W dniu 1998r. zostały zawarte umowy, na podstawie których Inwestorzy przekazali nieodpłatnie wybudowane swoim kosztem i staraniem urządzenia energetyczne na majątek Zakładu (dowód: kopie umów nieodpłatnego przekazania urządzeń energetycznych z dnia 1998r.). Przyłączenie wykonanych urządzeń do sieci nastąpiło w dniu 1998r.

W dniu 1999r. Inwestorzy wystąpili do Zakładu z prośbą o zmianę umów nieodpłatnego przekazania urządzeń na umowy o przekazaniu odpłatnym, twierdząc, że warunki umów zostały im narzucone. Ponieważ Zakład nie wyraził zgody na zmiany, Inwestorzy wystąpili do Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia o ustalenie nieważności umów nieodpłatnego przekazania urządzeń energetycznych zawartych przez nich z Zakładem w dniu 1998r. i o zapłatę kwot () i ()

) tytułem zwrotu części poniesionych przez nich kosztów budowy urządzeń energetycznych. Sąd wyrokiem z dnia 26.10.2000r. (sygn. akt IC 2705/99/S) zasądził od Zakładu zapłatę na rzecz Inwestorów kwot, których domagali się w pozwie.

Jak wynika z twierdzeń Rzecznika zawartych we wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego, rozpatrujący sprawę w trybie apelacji Sąd II instancji zawiesił postępowanie do czasu wydania decyzji w przedmiotowej sprawie przez organ antymonopolowy.

Oceniając przedmiotowy stan faktyczny organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Za bezsporne należy przyjąć w przedmiotowej sprawie, że Zakład posiada pozycję dominującą na lokalnym rynku sprzedaży energii elektrycznej. Działania Zakładu podlegają zatem kontroli organu antymonopolowego pod kątem zgodności z przepisami ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w tym art. 8 ustawy, który ustanawia zakaz nadużywania pozycji dominującej na rynku.

Dokonywana przez organ antymonopolowy wstępna ocena wniosku – mająca na celu ustalenie, czy stanowi on dostateczną podstawę do wszczęcia postępowania antymonopolowego - obejmuje nie tylko przesłanki materialnoprawne, ale także wszelkie aspekty formalnoprawne. Organ antymonopolowy jest zatem zobowiązany do zbadania, czy z wnioskiem wystąpiła osoba uprawniona, czy wniosek spełnia ustawowe wymogi oraz czy opisane w nim działania nie są objęte wyłączeniem możliwości wszczęcia postępowania, w którym mowa w art. 93 ustawy o ochronie (...).

Stosownie bowiem do tego przepisu – nie wszczyna się postępowania w sprawie stosowania praktyk ograniczających konkurencję, jeżeli od końca roku, w którym zaprzestano ich stosowania, upłynął rok. Jak stwierdził Sąd Antymonopolowy w uzasadnieniu wyroku z dnia 27.09.2000r. (sygn. akt XVII Ama 97/99), w odniesieniu do praktyki polegającej na narzucaniu przez podmiot posiadający pozycję dominującą uciążliwych warunków umów – o trwaniu praktyki można mówić jedynie do czasu zawarcia przez strony umowy zawierającej taki warunki. Po zawarciu umowy nie można już mówić o „narzucaniu”, bowiem

w tym czasie uciążliwy warunek stał się treścią umowy (...). Sąd podkreślił również, że dla oceny czasu trwania praktyki bez znaczenia jest fakt występowania jej skutków w terminie późniejszym, gdyż prawo do ochrony przed nadużyciem pozycji dominującej jest wyraźnie zakreślone w czasie i powinno służyć zasadzie ochrony pewności obrotu i realnego wykonywania umów.

Jakkolwiek są odmienne poglądy co do słuszności tego stanowiska – aktualnie uznać należy za Sądem Antymonopolowym, że skoro w rozpatrywanej sprawie narzucenie Inwestorom uciążliwych warunków umów polegających na nieodpłatnym przekazaniu przedmiotowych urządzeń energetycznych na majątek Zakładu nastąpiło w dniu 1998r., czyli w dacie podpisania przez strony umów nieodpłatnego przekazania urządzeń energetycznych, zatem – stosownie do treści przywołanego przepisu art. 93 ustawy o ochronie (...) – postępowanie antymonopolowe w sprawie praktyki ograniczającej konkurencję mogło być wszczęte najpóźniej w dniu 31.12.1999r. Tymczasem wniosek Rzecznika został doręczony do organu antymonopolowego w dniu 22.06.2001r. (wg daty stempla pocztowego) - a więc po upływie terminu wskazanego w przywołanym przepisie. W konsekwencji należy więc uznać, iż powyższa okoliczność wyłącza możliwość wszczęcia postępowania antymonopolowego w przedmiotowej sprawie.

Odnosząc się do zawartego we wniosku Rzecznika żądania stwierdzenia przez organ antymonopolowy nieważności wzorca umownego stosowanego przez Zakład, zauważyć należy, iż orzeczenie w tym przedmiocie nie należy do kognicji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, lecz – stosownie do art. 479³⁶ k.p.c. – do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego. Postępowanie przed Sądem prowadzone jest w trybie przepisów Kodeksu Postępowania Cywilnego Dział IVa Rozdział 3 „Postępowanie w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone”, a legitymowanym do wniesienia powództwa jest – podobnie jak Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - również Rzecznik Konsumentów.

Mając powyższe na uwadze, organ antymonopolowy orzekł, jak w sentencji.

Od niniejszej decyzji służy stronie – stosownie do treści art. 78 ust. 1 cyt. ustawy o ochronie (...) w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. - odwołanie do Sądu Okręgowego - Sądu Antymonopolowego w Warszawie, za pośrednictwem Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Krakowie, w terminie dwutygodniowym od daty jej doręczenia.

Z up. Prezesa UOKiK
Barbara du Vall
Dyrektor Delegatury